

**Osvětové akce o netopýrech s využitím chovu
trvale hendikepovaných netopýrů**

(č. DOT/54/12/012006/2017)

krátká zpráva
říjen 2018

Foto Gabriela Uhrová

ZO ČSOP Nyctalus
Jasmínová 2665, 106 00 Praha 10
Dagmar Zieglerová

Úvod

Všechny druhy netopýrů vyskytující se na území ČR jsou chráněny zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Podle vyhlášky č. 395/92 Sb. ve znění pozdějších předpisů jsou zařazeni do kategorií kriticky ohrožený nebo silně ohrožený druh. Právní ochrana se vztahuje rovněž na netopýří stanoviště, jak přirozená, tak umělá (§ 50 zákona 114/1992 Sb., § 16 vyhlášky 395/92 Sb.). Netopýří jsou chráněni i podle právních předpisů Evropské unie. Podle Směrnice o stanovištích č. 92/43/EEC podléhají všechny druhy přísné ochraně – mimo jiné je zakázáno jejich usmrcování, rušení a rovněž poškozování nebo ničení míst jejich rozmnožování a odpočinku. Mimo to je náš stát zavázán chránit všechny druhy netopýrů vyskytujících se na našem území na základě několika mezinárodních dohod (Dohoda o ochraně populací evropských netopýrů, Bonnská úmluva, Bernská úmluva), které jsou naší legislativou považovány za součást právního řádu.

Díky synantropizaci některých druhů netopýrů (např. netopýr rezvý *Nyctalus noctula*, netopýří rodu *Pipistrellus*, netopýr večerní *Eptesicus serotinus*, netopýr pestrý *Vesperilio murinus*) se dostává stále více obyvatel Prahy do kontaktu s netopýry. Netopýří přicházejí o přirozené úkryty zejména v dutinách stromů, přicházejí rovněž o náhradní úkryty v lidských stavbách. Nejmarkantněji se projevuje důsledek masivního zateplování paneláků. Netopýří, kteří přežili, se vrací na místa původních úkrytů a hledají je řadu let. Počet záletů netopýrů do bytů vzrůstá, souvislost se ztrátou úkrytů vinou zateplení je zřejmá. Netopýří se vyskytují i ve starší činžovní zástavbě, opakovaně byly potvrzeny nálezy netopýřích kolonií v plynovém topení, tzv. vafkách, často s fatálními následky pro zvířata. Úspěšnost realizace veškerých technických opatření je přímo závislá nejenom na informovanosti příslušných úředníků a firem, ale velmi často na spolupráci s občany. Zejména při menších rekonstrukcích bez potřeby stavebního povolení, např. ve starší činžovní zástavbě, jsou netopýří kolonie přímo ohroženy. Sebelepší technické i legislativní prostředky k ochraně životního prostředí jsou málo využitelné bez zájmu ze strany obyvatel.

Cíl projektu

Zvýšení informovanosti o životě netopýrů, o možnostech bezproblémového soužití, vyvracení nesmyslných pověr, přednášky spojené se smyslovým prožitkem jako impuls k novému pohledu na netopýry a na jejich ochranu. Na osvětových akcích pro širokou veřejnost většina lidí vidí díky skrytému způsobu života netopýry zblízka prvně v životě. Naši trvale handicapovaní netopýří jsou kontaktní zvířata, která jsou zvyklá na lidskou ruku, jejich klidné a přirozené chování napomáhá lidem zbavit se zbytečného strachu a předsudků.

Způsob řešení a výsledky

V období od 1.6.2017 do 24.9.2018 jsme realizovali celkem 61 osvětových akcí a přednášek s netopýry celkovou návštěvností více než 9000 osob. Ve školách (MŠ a ZŠ) jsme realizovali 20 „přednášek“ pro 415 dětí.

1. akce pro kolektivy (7)
2. akce pro seniory a zdravotně znevýhodněné (16)
3. akce ve spolupráci s KČT (5)
4. akce určené pro širokou veřejnost (24)
5. akce ve spolupráci s Městskou knihovnou (11)

Pozvánky na osvětové akce jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách www.nyctalus.cz pod záložkou Pozvánky na akce. Dále jsou zveřejňovány na FB a ve vybraných kalendářích akcí, např. www.econnect.cz, na stránkách spolupřadatelů.

Osvětové akce probíhaly v době aktivity netopýrů, tj. v roce 2017 od července do začátku prosince. V zimním období naši trvale hendikepovaní netopýří hibernovali. Toto období jsme věnovali přípravě přednášek, pracovních listů, vložení nových webových stránek Za pražskými netopýry s KČT a Akce pro seniory, zhotovení výukových pomůcek a powerpointových prezentací. V roce 2018 probíhaly osvětové akce od března do 24. září. Osvětové akce o netopýrech kontinuálně pokračují i dalším obdobím.

Akce pro širokou veřejnost

Na tyto akce není třeba se předem hlásit, stačí prostě přijít. Tuto možnost využily rodiny s dětmi, dětské kolektivy s doprovodem, mládež, dospělí, senioři i postižení. Obzvláště postižení oceňovali individuální přístup a možnost kontaktu se zvířaty.

Stanoviště s netopýry

Den zvířat na Pankráci, Výstava ježků v Modřanech, FOR PETS na výstavišti PVA Letňany, Den Země na Kubánském náměstí, Den země YMCA, Den Země v MŠ Dubnova, Psí den v Parku Malešice, Mikroklima, Lidový rok – červen v KC 12 v Modřanech.

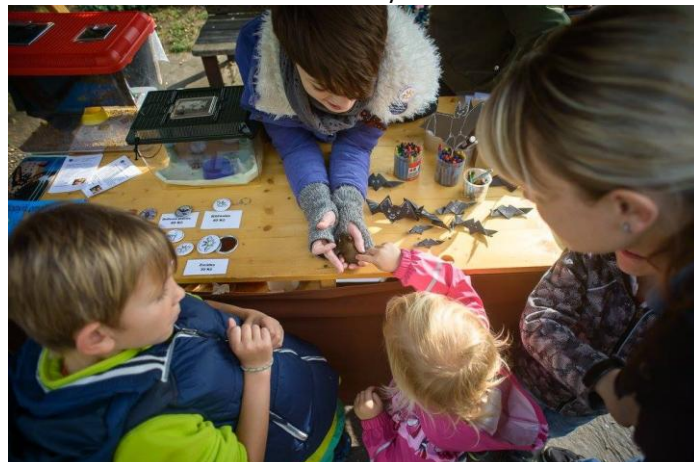
Den zvířat Pankrác – křest DVD Za pražskými netopýry

Den zvířat Pankrác 2017 – stánek Nyctalus

Mikroklima Prosek 2018

Zahrada ve městě 2017

Netopýří dílnička

Aktivita náročná na přípravu, ale velmi oblíbená dětmi i rodiči. Pod dohledem lektorky se děti nenásilnou formou seznamují se stavbou těla netopýřů.

Den stromů Heroldovy sady 2017

Odpoledne s netopýry Hamr Záběhlice 2018

Soutěž o ceny

Na akcích využíváme mobilní naučnou stezku „O netopýrech“. K jejímu prostudování motivujeme účastníky akcí soutěží o ceny – za správné vyplnění kvízu dostane každý soutěžící DVD Za pražskými netopýry. Soutěž je určena pro jednotlivce i rodiny, majitel chybně vyplněného kvízu je odeslán zpět k naučné stezce, aby si nesprávné údaje opravil.

Mezinárodní noc pro netopýry

S naší účastí proběhlo v Praze 6 Mezinárodních nocí pro netopýry: v roce 2017 Smíchovská noc pro netopýry, na Toulcově dvoře ve spolupráci s ČESON, ve sportovním areálu Hamr v Záběhlicích. V roce 2018 se uskutečnila netopýří noc v Toulcově dvoře, na Hamru a Jihoměstská noc pro netopýry v knihovně Opatov s večerní vycházkou za lovicími netopýry.

Zahrada Kinských 2017

Hamr 2017 – vystoupení kapely Prague ukulele band

Toulcův dvůr 2018

Opatov 2018 Večerní vycházka s detektorem

Hamr 2017

Opatov 2018

Akce pro kolektivy

byly realizovány pro předem vybranou skupinu dětí a dospělých jako samostatná akce nebo ve spolupráci např. s Ekodomovem, MŠ Dubnova, YMCA. Celkem 7 akcí.

Akce pro seniory

16 přednášek s promítáním a besedou (Klub aktivního stáří Praha 2, KS Malešická Praha 10, KS Karpatská Praha 10, KS Sámova Praha 10, KS Na Louži Praha 10, DPS Šalounova, Praha 11, KS Blatenská, Praha 11, Domov seniorů Praha 9), zájezd do záchrané stanice pro volně žijící živočichy Aves v Brandýsku u Kladna pro klienty CSOP Praha 10. Přednášky v KS v Praze 10 a zájezd pro klienty CSOP Praha 10 byly realizovány za finanční podpory MČ Praha 10, Přednášky v Praze 11 za finanční podpory MČ Praha 11

Klienti CSOP Praha 10 v ZS Aves 2018

Domov seniorů Praha 9

Spolupráce s Městskou knihovnou

Uskutečněno 11 přednášek na pobočkách Stodůlky, Novodvorská, Korunní, Bohnice, Sedmička, Lužiny, Modřany, Dittrichova, Hradčany, Opatov. V pobočce Opatov se uskutečnila Jihoměstská noc pro netopýry s finanční podporou MČ Praha 11.

MKP Stodůlky

MKP Opatov – přednáška s promítáním

Přednášky pro školy a školky

V období červen 2017 – září 2018 jsme realizovali 22 „přednášek“ o netopýrech v MŠ a ZŠ – Povídání o netopýrech, Zvířátka ze starého dubu s celkovou účastí 693 osob.

Za pražskými netopýry s KČT

Realizováno 5 pochodů s účastí 917 pochodníků, další 2 plánované pochody spadají do pokračování projektu. Ke každému pochodu je kromě turistického popisu trasy vytvořen popis trasy z pohledu netopýrů. V cíli pochodů je stánek s živými netopýry. Pro účastníky vytištěna skládačka na vlepování samolepek netopýrů v nákladu 1000 ks. K dispozici je webová stránka Za pražskými netopýry s KČT (http://www.nyctalus.cz/cz/akce_s_netopyry/za-netopyry-s-kct.html). Pro KČT bylo vytvořeno 13 motivů netopýrů nad siluetami pražských dominant jako razítko měsíce.

Spolupráce s KČT je na výborné úrovni, je domluveno pokračování projektu v dalším roce.

Pochod Dr. R. Šumavského okolo Prahy

Památné stromy 7

S ochránci přírody za netopýry

Z muzea do muzea

Poradenské služby a SOS netopýří linka

probíhají kontinuálně, na všech akcích pro širokou veřejnost, SOS linka k dispozici denně, od ledna do září cca 400 intervencí, často z míst rekreačních objektů Pražanů.

Příloha: Přehled osvětových akcí realizovaných v období červen 2017 – září 2018

Datum	Akce	Místo	Účastníků
1.6.2017	Trhy Kubánské náměstí	Praha 10	250
7.6.2017	Malý průzkumník	ZŠ Lužiny	5
8.6.2017	Malý průzkumník	ZŠ Petřiny	5
8.6.2017	Netopýří svět	MKP Modřany	24
15.6.2017	Setkání s přírodou	Praha-Dubeček	25
19.6.2017	Indiánské léto	FN Motol	30
24.6.2017	United Islands	Karlín	120
24.6.2017	Aspoň na víkend, koncert Nora Romanovská	Muzeum A. Dvořáka	30
4.9.2017	ENN Toulcův dvůr	Toulcův dvůr	118
6.9.2017	Smíchovská noc pro netopýry	Zahrada Kinských	76
7.9.2017	ENN Hamr	Hamr Záběhlice	138
20.9.2017	Podzimní slavnost	MŠ Markušova	200
23.9.2017	Zahrada ve městě VI	Ostružinová	80
30.9.2017	Den zvířat	park Pankrác	400
8.10.2017	Výstava ježků	Toulcův dvůr	400
18.10.2017	Netopýří v Dittrichově	MKP Dittrichova	32
20.10.2017	Den stromů	Heroldovy sady	46
26.10.2017	Stromy ve městě	KS Malešice	16
31.10.2017	Stromy ve městě	KS Karpatská	17
3.11.2017	Narozeniny s netopýry	Jasmínka	16
7.11.2017	Stromy ve městě	KS Sámova	14
8.11.2017	Povídání o netopýrech	MKP Dittrichova	50
9.11.2017	Stromy ve městě	KS Na Louži	16
10.11.2017	Stromy ve městě	Senioři Záhřebská	25
27.11.2017	Povídání o netopýrech	DSS Vlašská	22
27.2.2018	Jeskynní fauna	KS Na Louži	13
7.3.2018	Jeskynní fauna	Klub aktivního stáří	16
10.3.2018	Pochod dr. R. Šumavského okolo Prahy	KČT VINOŘ, Satalice	350
15.3.2018	Jeskynní fauna	KS Karpatská	12
17.3.2018	Výstava ježků, stanoviště s netopýry	Sofijské nám. Modřany	450
21.3.2018	Netopýří ve tmě	MKP Stodůlky	37
22.3.2018	Netopýří	MKP Novodvorská	45
5.4.2018	Jeskynní fauna	KS Počernická	8
7.4.2018	veřejné vypouštění	Toulcův dvůr	126
12.4.2018	Tajemní netopýří	KS Blatenská	25
13.4.2018	FOR PETS	PVA Letňany	600
18.4.2018	Tajemní netopýří	MKP Korunní	62
19.4.2018	Od muzea do muzea	KČT Uhřetěves	158
19.4.2018	Den země	MŠ Dubnova	200
23.4.2018	Tajemní netopýří	DPS Šalounova	18
24.4.2018	Den země na Kubánském nám.	Kubánské náměstí	360
25.4.2018	Den země	YMCA	112
26.4.2018	Tajemní netopýří	MKP Bohnice	21

9.5.2018	Povídání o netopýrech	PO Rondel	12
10.5.2018	Zimní spáči	MKP Sedmička	20
10.5.2018	Povídání o netopýrech	Salla Terrena Kampa	44
15.5.2018	Povídání o netopýrech	Benjamínci skauti	20
15.5.2018	FOR PETS	PVA Letňany	350
16.5.2018	Zájezd senioři Praha 10	ZS Aves Kladno	45
19.5.2018	Psí den	Park malešice	600
22.5.2018	Památné stromy	KČT DDM Drtinova	150
25.5.2018	Tajemní netopýři	MKP Lužiny	45
30.5.2018	Tajemní netopýři	MKP Hradčany	16
31.5.2018	K Proseka do Kobylis	KČT Prosek	145
31.5.2018	Mikroklima	Park Přátelství Prosek	2500
7.6.2018	Indiánské léto	FN Motol	25
13.6.2018	Setkání s netopýry	KC 12 Modřany	15
26.6.2018	S ochránci přírody za netopýry	KČT Hamr	114
22.8.2018	Přednáška pro seniory	Domov seniorů P9	20
3.9.2018	ENN Toulcův dvůr	Toulcův dvůr	33
4.9.2018	Jihoměstská enn	MKP Opatov	116
13.9.2018	Odpoledne na Hamru	Hamr Záběhllice	80
			9118